

Tykkyläisten sukuseura

jäsenlehti 1/2007

Seuraava sukukokous 8. heinäkuuta

Lappeenrannassa

Ohjelma toisaalla tässä lehdessä

Puheenjohtajan tervehdys

Ruisleipä on perinteistä ruokaa

Hyvät sukulaiset

Muistatteko vielä lapsuutenne ajoilta te eläkeläiset lukijani, miltä tuoksui ja maistui se kotoine riihessä puidusta rukiista valmistettu hapan ruisleipä? Omissa muistikuvissani sen makuelämyksen kruunasi leipäpalalle sipaistu kotivoi ja kyytipojaksi ryypätty kirnu- tai kokkelipiimä. Yhä vieläkin jo ajatuskin aiheesta saa veden herahtamaan kielelleni. Sen tuoman mielihyvän voi pukea vaikka runoksi tähän tapaan: En löydä vertaistasi, leipä rukiinen!

Tämä leipäaihe tulee esille muun ohjelman ohella ensi kesän sukukokouksessa. Saamme nähdä siellä 1930- luvulla tehdyn elokuvan ”Isien työ, elonkorjuu ja riihen puinti”. Sen on kelpo serkkumme Lauri Yrjönpöika löytänyt käyttöömmme jostain elokuva-arkiston kätköistä. Kiitokset Laurille jo etukäteen tästä urotyöstä.

Odotamme mielenkiinnolla elokuvan antia. Jos se on mykkä elokuva, lupaamme ”äänittää” sen paikan päällä.

Te eläkeläiset, joilla on kokemusta ahoksen puinnista, virkistäkääpä muistianne ja kertokaa siitä kokousväelle.

Perinteitä vaalittaessa ei ruokaperinnettä sovi unohtaa. Ruisleivän osalta perinne ulottuu keskiajalle asti. Kun taikinan hapataminen, leivän juuri keksittiin, onnistui leivän paistaminen unissa paksunakin limppuna. Hapatuksessa nostetussa taikinassa on tuhansia happojen pullistamia huokosia, mikä tekee leivästä kuohkean

ja paistamiskelpoisen. Hiivaa ei tarvita ja eipä sitä ennen vanhaan tunnettukaan.

Meillä vanhemmilla suvun vesoilla on hyvin muistissa se aika, jolloin vanhemmillemme leivän hankinta oli todella lujassa. Heidän on usein pitänyt ponnistella voimiansa äärirajoille, jotta "pesueella" olisi leipää ja särvintä. Harvinaista ei ollut huoli siitäkään, että "yksi" hallayö voi kaiken viljan kaataa, tai voi tulla turma muu...". Ennen koneaikaa eläneet sukupolvet olivat sitkeitä selviytymisen mestareita, todellisia työn sankareita. He osasivat kunnon leipää ja opettivat sen myös lapsilleen: leipä on Jumalan viljaa! Muistanpa itsekin saaneeni ojennusta siitä, ettei leipää saanut laittaa nurinpäin pöydälle. Jos leipäpalan heitti lattialle, sai siitä vakavan muistutuksen, jopa uhkauksen selkäsauhasta. Se tepsii ja poika tokeni.

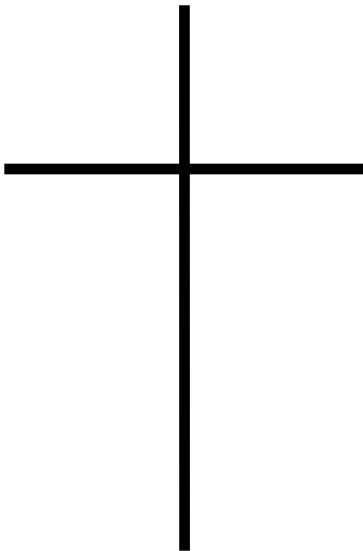
Jos jollekin lukijalle heräsi kiinnostus perehtyä laajemmin talonpoikaiseen perinteeseen, annan lukuvihjeen: Kustaa Vil-

kuna, Isien työ, Otava 1982. Upea kulttuurihistoriallinen teos menneestä elämänmuodosta maaseudulla. Teosta voi lainata kirjastoista. Kehtaa sen hankkia vaikka omaksi. . Ellei hanki uutta, vanhojen kirjojen kaupasta sen voi saada pikkurahalla. Ruisleivän syöminen saa aikaan makuelämyksen, tästä saatte lukuelämyksen.

Menneeseen elämänmuotoon ei ole enää paluuta, sanotaan. Entäpä' jos maapallon ilmaston muutos ja öljyvarojen ehtyminen pakottavat ihmiskunnan etsimään eläntönsä osaksi muinaisin keinoin?

Hyvää kevätkesää koko sukukunnalle. Toivotan teidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi sukkokoukuseemme

Toivo Ikonen

Elsa Kaisa Leena Tykkyläinen
4.4.1915 – 13.4.2007

Elsa Tykkyläinen, syntyi Lemun Matti Tykkyläisen perheeseen 4. huhtikuuta 1915. Hän opiskeli kättilöksi ja työskenteli aluksi Oulun keskussairaalassa. Työuransa hän teki Lappeenrannassa. Viimeiset vuotensa hän asui Joensuussa Kotilahden sairaalassa, jossa nukkui pois

13.4.2007. Elsa Tykkyläinen, Lemun Elsa, tunnettiin tunnollisena ja tiukkana sekä työssään että työn ulkopuolella. Monet muistavat häntä kiitollisuudella hänen ehtymättömästä halustaan auttaa vähäosaisia sota- ja pula-ajan vaikeina vuosina. Oma perhettä hänellä ei ollut.

Minne menet – Quo vadis – Tykkyläisten sukuseura? Jäsenten odotuksia halutaan esille

Niilo Tykkyläinen

Kädessäsi on jälleen sukuseuran jäsenlehti. Sukuseuramme on nuori, mutta ensimmäisestä kokouksestamme tulee kuitenkin ensi vuonna kuluneeksi jo kymmenen vuotta.

Seuralle on jo syntynyt tapa toimia. Meillä on sukkokoukset ja jäsenlehti. Voi uskoa, että sukuseuratoiminta on saanut aikaan myös muuta vuorovaikutusta sukulaisien kesken. Meillä on dokumentoituna Toivo Tykkyläisen videoilla suvun historiaa. Aktiivisessa toiminnassa on mukana useita henkilöitä. Niin kuin monissa muissakin sukuseuroissa, niin meilläkin on edessä haasteita, joihin pitäisi vastata. Mitä sukuseuran jäsenet odottavat toiminnalta? Miten saataisiin entistä useampia sukuseuran jäseniä aktiiviseen toimintaan? Mikä on sukuseuran tulevaisuus?

Sukuneuvosto pohti näitä kysymyksiä sukkokouspaikassamme Marjolassa Lappeenrannassa. Oltiin yksimielisiä siitä, että jäsenistön mielipiteitä ja odotuksia olisi saatava esille. Ajateltiin, että kesän sukkokouksessa yritetään saada keskustelua aikaan. Ovatko nykyiset toiminnan muodot kiinnostavia ja millä tavalla mielenkiintoa pitäisi suunnata?

Sukuneuvosto näkee, että toiminnan alussa on ollut luontevaa toimia niin kuin

on toimittu. Ajatuksena on, että näin alussa luodaan jonkinlainen yhteinen näkemys suvusta ja luodaan mahdollisuudet juohevaan sukupolven vaihtoon. Yksi onnistumisen mitta on se, säilyykö mielenkiinto sukuseuran ylläpitämiseen pitämällä aikavälillä.

Sukukokoukset

Tärkeimpiä tapahtumia ovat olleet sukkokoukset. Alkuvuosina ne olivat tapahtumia, joissa serkut ja muut sukulaiset kokivat jälleennäkemisen hetkiä vuosikymmentenkin takaa. Samalla tavattiin uusia sukulaisia, puolisoita ja lapsia. Vuosien varrella on tutustuttu yhä enemmän ja vähitellen opittu näkemään yhteisiä juuriamme.

Sukukokoukset ovat kaikissa sukuseuroissa tärkeimpiä toiminnan muotoja. Niin on ollut ja tulee olemaan meilläkin. Miten niitä voisi kehittää vastaamaan osanottajien odotuksia? Useimmilla sukuseuroilla kokoukset ovat joka kolmas vuosi. Joillakin sukuseuroilla ne ovat kaksipäiväisiä. Sukukokouksissa on enimmäkseen vartuneempaa väkeä. Miten nuorempien sukupolvien odotuksia voitaisiin ottaa huomioon?

Jäsenlehti

Jäsenlehti on nykyisellään tärkein viestintän väline sukkokousten välillä. Sisältö

kertoo siitä, mistä nykyinen voittopuolisesti keski-ikäinen sukuneuvosto on kiinnostunut. Meitä kiinnostavat esi-isämme, heidän elämisentapansa, asuinpaikkansa ja liittynyt menneisiin aikoihin. Lehti pyrkii kertomaan ajankohtaisia asioita tapahtumista, kokouksista ja seuran toiminnasta. Siinä kerrotaan suvun historiasta sitä mukaa kun saadaan kerrottavaa. Lehden toimituksen näkökulmasta kaikki mahdolliset kehittämisajatukset ovat tervetulleita.

Sukututkimus

Jäsenlehdessä on esitetty jonkin verran sukutauluja Tykkylän sukuhaaran osalta. Mitä enemmän sukutauluja katselee, sitä enemmän tulee uusia kysymyksiä. Miten Enon eri Tykkyläisten sukuhaarat liittyvät toisiinsa, miten suvut liittyvät eri asuinpaikkoihin, millaisia persoonia suvusta löytyy jne. Sukuseuralla on sukututkimusohjelma, jolla selvitykset, valokuvat ja tarinat saadaan kootuksi, eli välineitä on olemassa, jos tekijöitä löytyy. Sanovat,

että sukututkimus vie ihmisen mukanaan, jos siihen lähtee.

Sukututkimuksella ei toistaiseksi ole ollut merkittävää roolia seuramme toiminnassa. Kuitenkin meille on kertynyt aika paljonkin tietoa muiden tekemistä tutkimuksista.

Internet sivut

Nykyaikaisessa viestinnässä on internetin rooli kasvanut valtavasti. Sukuseuran puitteissa omat nettisivut ovat jääneet liian vähälle. Pullonkaula löytyy sisällön tuottamisesta. Jukka Tykkyläinen on loistavasti hoitanut sivujen ylläpidon tekniikan.

Sähköisessä viestinnässä olisi paljon mahdollisuuksia. Jos ajatellaan sukuseuran tulevaisuutta, niin sähköinen viestintä, internet ja sähköposti, tulee olemaan paljon isommassa roolissa.

Näin on kokoonnuttu:

Vas ylhäällä vuonna 1999 Hotelli Pieli-
sessa kuunnellaan Marjaanan satua
Jaakko-kullasta

Oik. ylhäällä ollaan luontopolulla Tai-
palsaassa vuonna 2001

Vas alhaalla ollaan vierailulla Tykkylän
tilalla Haapalahdessa Nestori Tykkyläi-
sen vieraina

Tykkyläisten sukuseuran sukukokous

Loma- ja kokoushotelli Marjola, Lappeenranta

Ohjelma

10.00 Kokoontuminen ja tulokahvit

11.00 Lipunnosto

Sääntömääräinen sukukokous

Keskustelua sukuseuran toiminnasta

Lapsille ja kaitsijoille lettukestit kodassa lähisaassa, enintään 12 henkilöä, säävaraus

13.00 Lounas,

- lohikeitto, kasviskeitto, leivät ja juomat, jälkiruoka

14.00 Ohjelmaa

- ***Kirkottamaan***, murrekohtainen musiikkipakina, Marjaana Tykkyläinen
- ***Isien työ, elonkorjuu ja riihen puinti***, filmiesitys, Lauri Tykkyläinen, Toivo Ikonen
- Yhteislaulua
- Seuran jäsenten esityksiä

noin 15.00 kahvit

Ruokailupakettiin kuuluu kahvit ja lounas. Ruokailupaketin hinta on 13 euroa aikuisilta ja 6 euroa lapsilta 4 - 12 vuotiailta. Alle 4-vuotiaille ilmainen. Lettukesteistä ei eri hintaa.

Ilmoittautuminen sukukokoukseen 30.6 mennessä maksamalla ruokailupaketin hinta Tykkyläisten Sukuseuran pankkitilille 800018-70756575.

Sukuseura tukee aikuisten ruokailua 2 eurolla ja lasten ruokailua 1,5 eurolla. Nämä on otettu huomioon edellä mainituissa ruokailupaketin hinnoissa.

Loma- ja kokoushotelli Marjola
Mikonsaarentie 15, 53300 Lappeenranta
p. (05) 452 4160, <http://www.marjola.com/>

Ajo-ohje

Opasteet kuutostieltä!

Valtatie 6:lta eritasoristeyksestä suuntaan **Lauritsa-la/Kaukas**, mistä **Teollisuustielle**, jatkuu **Vehka-taipaleentienä**. **Luukkaansalmen** sillan jälkeen vasemmalle, missä Marjolan opasteet.

Lehdistötiedote:

23. Saarijärven elokuvatapahtuma

15. päivänä marraskuuta 2006

Saarijärven Elokuvakerho tukijanaan Suomen Filmiteollisuus (SF)
on tänään myöntänyt

8. Matti Pellonpää -palkinnon elokuvakulttuurin edistämisestä Lauri Tykkyläiselle

Saarijärven Elokuvakerhon hallituksen oli helppo tehdä tämän vuotinen päätös, sillä usea Saarijärven Elokuvakerhon kunniajäsen on useana vuonna ehdottanut Lauri Tykkyläistä palkinnon saajaksi.

Elokuvakulttuuria ei voi syntyä, ellei kansakunnalla ole käsitystä aikaisempien sukupolvien työstä. Lauri Tykkyläinen on työllään antanut suomalaisille mahdollisuuden ymmärtää elokuvan kulttuurinen rikkaus.

Elokuva muodostaa tärkeän osan kansakunnan kollektiivisesta muistista. Lauri Tykkyläinen on merkittävällä tavalla vaikuttanut siihen, että suomalaisilla on mahdollisuus elokuvan kautta ymmärtää itseään.

Tykkyläisen väsymätön työ Suomen Elokuva-arkistossa, Elokuvamuseossa, mitä moninai-
simmissa tehtävissä elokuvanteon kaikilla osa-alueilla, toimitus- ja opetustyö ja näyttelyi-
den kokoaminen muodostavat esimerkillisen työuran, joka on merkittävästi edistänyt suo-
malaista elokuvakulttuuria sen eri muodoissa.

Kunniajäsenet ovat luonnehtineet Lauri Tykkyläisen työhön paneutumista esimerkiksi näin:

”Suurella sydämellä tehty suomalaisen elokuvan entisöinti ja pelastustyö.”

”Suomen elokuvamuseon väsymätön kuraattori.”

”Työssään henkilökohtaisen janon ja vastuuntunnon ajamana on etsinyt ja löytänyt kadon-
neita elokuva-aarteita... Huolehtinut menneiden aikojen taitajista vaivojaan säästämättä.”

”Kenttämies, joka ...on pitänyt yhteyttä vanhoihin ammattimiehiin laboratorioväestä kuvaa-
jiin ja levittäjistä projektorinhoitajiin ja antanut heille tilaisuuden kokea olevansa osa histo-
riaa ja laajempaa yhteyttä”

Saarijärven elokuvakerho
tukijanaan
Suomen Filmiteollisuus (SF)

Tykkyläisten jälkiä Suur-Ilomantsin historiassa

Ismo Björnin kirjoittamassa kirjassa "Suur-Ilomantsin historia" löytyy useita mainintoja Tykkyläisistä. Enon kunnan alue kuului Ilomantsin pitäjään vuoteen 1858 saakka. Vuoteen 1809 asti kuuluttiin valtiollisesti Ruotsi-Suomeen ja siitä alkaen autonomiseen Suomen suuriruhtinaskuntaan.

Ruotsin vallan aika

Ruotsin vallan ajalta on kaksi mainintaa Marcus Tykkyläisestä. Ensimmäinen on vuodelta 1787, jolloin Marcus Tykkyläinen oli jäänyt kiinni salakuljetuksesta. Enolaiset, Marcus Tykkyläinen mukaan luettuna, kävivät tuohon aikaan kauppaa myymällä tuotteitaan mm Sortavalassa. Niinpä sitten vuonna 1787 tohmajärveläinen kruunun edustaja neljännesmies sai enolaisia kiinni salakuljetuksesta rajan läheltä. *"Enolaisilta Marcus Tykkyläiseltä ja Henric Airaksiselta löytyi molemmilta tynnyri ruista. Enolaiset olivat hiivittämässä tavaroita tulliaseman ohi Pälkjärven puolelle ja edelleen Sortavalan".* Rukiiden arvo oli 4 taaleria. Salakuljetuksesta määrättiin sakkoa, jonka määrää ei mainita. Samassa yhteydessä jäi salakuljetuksesta kiinni muitakin enolaisia.

Ruotsi-Suomen ja Venäjän rajan ylitys vaikeutui noina aikoina tiukentuneen raja-valvonnan ja tullin ansiosta. Salakuljetuksesta on Björninkin kirjassa monia mainintoja. Raja sulkeutui pian tämän jälkeen lähes kokonaan Kustaa III:n Venäjän sodan vuoksi. Vähän aikaisemmin oli raivattu tieyhteys Enon suunnasta Tohmajärvelle, josta tie jatkui Sortavalan ja Käksälmeen.

Luultavasti sama Marcus Tykkyläinen mainitaan vuodelta 1793. Asia liittyy Enon pitäjäkokouksessa tehtyyn päätökseen oman papin hankkimisesta ja pappilan

rakentamisesta. Eno kuului Ilomantsin seurakuntaan, joten kyse oli Enon kappelaisesta. Ismo Björn kirjoittaa, että *"Kappelaisen pappilaksi valittiin Marcus Tykkyläisen puolikas tilasta Eno 13. Se oli parin kilometrin päässä kirkosta Ahvenisen Pappilanniemellä virran pohjoispuolella. Tilalla oli 10 tynnyrinalaa hyvää peltoa ja 40 tynnyrinalaa niittyä, hyvät kaski- ja laidunmaat sekä kalavedet".*

Suomen sodan jälkeen pappila jäi autioksi kun kirkko rakennettiin Nesterinsäreen. Pappila myytiin Anders Airaksiselle

Vielä vähän vanhempi maininta löytyy Heikki Tykkyläisestä ja liittyy kalastukseen. Kaloja pyydettiin rakentamalla vesistön kapeikkoihin kalapatoja. *"1750-luvulla Pilpasenvirrassa Laukkalansaaren itäpuolella oli Matti Airaksisen pato. Uimaharjussa Heikki Rädyn ja Heikki Tykkyläisen padot."* 1700-luvulta ei muita mainintoja kalapadoista ole. Padon rakenteisiin kuului kiviarkku ja niihin kiinnitettyjä pyydyksiä.

Pielisjoen vesistö oli hyvin kalaisa. Tuohon aikaan kalan ja riistan osuus väestön ruokana oli varsin suuri. Kalat olivat myös hyvä kauppatavara myytäväksi. 1800-luvulta Björnin kirjassa on runsaasti kertomuksia kalapadoista ja niihin liittyvistä riita-asioista.

Ruotsin vallan loppuajoilta 1800-luvun taitteen tienoilta on merkintä Heikki Tykkyläisestä Herajoen myllyriidat –otsikon alla. *"Paukkajalainen torppari Heikki Tykkyläinen kokosi tarpeita rakentaakseen myllyn Enon ja Puson kiistanalaiselle rajalle Herajokeen. Pusolainen isäntä Lars Nevalainen rakensi myllyn valmiiksi ja käytti osan Tykkyläisen tarpeista. Tykkyläinen sai 1/9 myllystä, koska mylly sijaitsi hänen torppansa mailla."* Riita myllystä

jatkui. Se purettiin ja uusi rakennettiin tilalle. Heikki Tykkyläisen torppaan oli muuttanut Mårthen Hiltunen ja vaati oikeuksia uuteen myllyyn ja riita jatkui.

Ruotsin vallan ajalta ei muita mainintoja Tykkyläisistä ole.

Autonomian aika 1809 alkaen

Autonomian ajalta Suur-Ilomantsin historiassa, eli ennen Enon pitäjän perustamista, on muutamia mainintoja Tykkyläisistä

Olof Tykkyläinen

Autonomian alkuajoilta ovat merkittävimmät maininnat Olof Tykkyläisestä ja hänen pojastaan Esaias Tykkyläisestä. Olof syntyi todennäköisesti vuonna 16.5.1792 ja tuli valituksi Enon koulumestariksi noin vuonna 1815. Enon kylä oli saanut 1700-luvun lopulla piispantarkastuksessa kiitosta lukutaidon yleisyydestä, mutta vastaa-vasti vuonna 1815 sapiskaa huonosta osaamisesta. Enolaiset päättivät tuolloin palkata oman koulumestarin. Olof Tykkyläinen tuli valituksi koulumestariksi ja hän hoiti virkaansa 1840-luvulle asti, jolloin sairastumisen vuoksi pyysi eroa virastaan. Hän suositteli poikansa Esaias Tykkyläisen valitsemista koulumestarin virkaan. Esaias hoiti koulumestarin virkaa muutaman vuoden ja kunnes tuli valituksi Enon siltavuodiksi.

Kouluopetuksen vastuu oli tuolloin kokonaan kirkolla. Opetus lienee tapahtunut pappiloissa ja taloissa kiertokouluna ja sisälsi lähinnä lukutaidon ja kristinopin sekä hyvien tapojen opetusta. Opettajille ei ollut erityistä koulutusta. Lukutaitoa kontrolloitiin lukukinkereissä ja rippikoulussa. Merkinnot lukutaidosta tehtiin rippikirjaan. Opetus oli varsin alkeellisesti järjestetty, eikä kaikkialla nähty lukutaidon oppimista tarpeellisena. Kuitenkin juuri 1850-luvun puolivälin jälkeen aloitettiin opetuksen kehittäminen myös Enossa määrätietoisesti. Vastahankaisuudesta huolimatta opetus kehittyi nopeasti. Opet-

tajien kouluttaminen aloitettiin ja opetus monipuolistui. Koulut siirtyivät vähitellen kuntien vastuulle ja kansakouluja alettiin perustaa. Kiertokoulut olivat kuitenkin vielä 1900-luvulle tärkein koulumuoto.

Esaias Tykkyläinen syntyi todennäköisesti 1819 ja tuli siis valituksi isänsä Olofin jälkeen Enon koulumestariksi. Varsinaisen elämäntyönsä hän teki kuitenkin Enon siltavuotina. Siltavuoti oli tuohon aikaan kyläläisten valitsema luottamusmies, jonka tehtävänä oli nimismiehen alaisuudessa valvoa teiden ja siltojen ylläpitoa. Maassa oli tuolloin TVH:n edeltäjä Tie- ja vesikululaitosten ylihallitus, jonka rooli rajoittui isojen siltojen ja uuden teiden rakentamiseen. Teiden tekeminen ja ylläpito kuului maanomistajille veroluontoisena tehtävänä, eikä siihen aina ollut isännillä suuria haluja. Nimismies piti vuosittain kokouksia, joissa annettiin tien-tekovelvollisuuksia isännille. Töiden valmistuminen tarkastettiin katselmuksissa, joissa oli nimismies, siltavuotia ja kaksi uskottua miestä. Björn mainitsee, että katselmuspöytäkirjan teko kuului siltavuodille. Jos siltavuoti ei ollut kirjoitustaitoinen, niin pöytäkirjan teki nimismies.

Maanteitä oli 1850-luvun puolivälissä vähän. Enossa merkittävin oli aikaisemmin mainittu 1740-luvulla rakennettu tie nykyisestä Enon kirkonkylästä Ahveniselle. Maantien varressa oli kestikievareita nykyisen Enon keskustan liepeillä ja Haapalahdessa. Enosta Uimaharjun kautta Ahveniselle oli kylätie. Uimaharjun taajamaa ei vielä tuolloin ollut vaan se syntyi 1900-luvun alussa rautatien myötä, jolloin Uimaharjuunkin perustettiin kestikievari. Enosta oli maantie Ilomantsiin. Uimaharjusta oli Kivilahteen ja Ilomantsin suuntaan Luhtapohjaan kylätie. Talvella ylläpidettiin talviteitä jäällä.

Siltavuoti Esaias Tykkyläinen mainitaan lisäksi Suometar-nimisen sanomalehden kirjoittajana. Enoon ja Ilmantsiin tuli 1850-luvun puolivälissä moniakin sanomaleh-

tiä, joista ylivoimaisesti yleisin oli fenno-
maani Suomen. Vuonna 1854 maini-
taan Suur-Ilomantsin alueelle tilatun 12
Suometarta. Suomettarella oli Ilomantsis-
sa useita maaseutukirjeenvaihtajia, joista
siis yksi oli Esaias Tykkyläinen

Björnin kirjassa ei mainita, mihin saakka
Esaias oli siltavuotina. Luultavasti hänen
aikanaan saatiin valmiiksi vuonna 1853
Pielisjoen veneväylätyöt, 8 venekanavaa.
Pian sen jälkeen alettiin vaatia Pielisjoen
kanavointi laivaliikennettä varten. Kana-
vatyöt valmistuivat sitten aikanaan 1880-
luvulla. Jo siihen aikaan käytiin tiukkaa
keskustelua uusien teiden ja siltojen ra-
kentamiseksi. Niitä sitten rahoitettiin valti-
on hätäaputoimalla samaan malliin kuin vielä
1900-luvulla.

Isak Tykkyläinen

Isak Tykkyläinen oli Enon seurakunnan
viinikassan hoitajana. Kirkossa ehtoollis-
sen yhteydessä nautittu ehtoollisviini kuu-
luu nykyisin seurakunnan tarjoamiin pal-
veluihin, Aikaisemmin viinistä piti maksaa.
Enon kappeliseurakunnassa oli oma viini-
kassa vuodesta 1816 lähtien. ”Enon viini-
kassaa hoiti 1840-luvulla siltavouti Isak
Tykkyläinen. Lokakuussa 1850 hän osti
kauppias Wasilei Moldakovilta 54 kannua
ehtoollisviiniä. Yksi kannu maksoi 2 pape-
riruplaa 50 kopeekkaa eli kannut yhteen-
sä 132 ruplaa 50 kopeekkaa. Tykkyläinen
keräsi enolaisilta 164 ruplaa ja otti itsel-
leen turhaa voittoa. Tykkyläisen ostama
viini oli lisäksi huonolaatuista, joten hän
oli maksanut siitä liian paljon. Kun Tykky-

läisen tileissä huomattiin epäselvyyksiä
myös vuosilta 1848 ja 1849, niin hänet
erotettiin tehtävästä. Uudeksi viinikas-
sanhoitajaksi valittiin Matts Hassinen.
Myös häntä syytettiin väärinkäytöksistä.”

HisKin kirkonkirjat eivät tunne Isak Tykky-
läistä. Kun Isakin mainitaan olleen silta-
vuoti, ja toisaalta myös Esaiaksen on us-
kottavasti kerrottu olleen siltavuoti, niin
tuntuu ilmeiseltä, että Isak ja Esaias Tykky-
läinen ovat yksi ja sama henkilö.

Henric Tykkyläinen

1800-luvun puolivälin ajoittuu maininta
putkelalaisesta Henric Tykkyläisestä.
Maininta liittyy rovasti C.A.Molanderiin,
joka myi seurakuntalaisilta keräämäänsä
voita Sortavalan markkinoilla ja osti kah-
via, herneitä ja terästä, joita hän myi seu-
rakuntalaisille. Molander toimi myös ve-
lanantajana. Historiankirjassa luetellaan
joukko seurakuntalaisia, joille Molander
sitten lainasi rahaa. Henric Tykkyläinen
oli yksi heistä. Putkelan kylässä nykyisen
Ilomantsin kunnan alueella oli tuolloin
useita Tykkyläisiä, joiden suuret johtavat
Enon kylään.

Koulumestari Olof Tykkyläinen ja silta-
vouti Esaias Tykkyläinen vaikuttivat aika-
na, jolloin Iljalan isännän Mikko Mikonpo-
jan isä Mikko Heikinpoika oli miehuusiäs-
sä. Muistitieto ei ulotu noihin vuosiin.

Lähde: Ismo Björn, *Suur-Ilomantsin histo-
ria*, Matti Turunen, *Tienraivausta Pohjois-
Karjalassa 1550-1990*

Mitä maaseutukirjeenvaihtaja kirjoitteli sanomalehteen

Olof Tykkyläisen kirjoituksista Suomette-
reen ei ole tietoja käytettävissä. Jonkin-
laista käsitystä sen ajan sanomalehtien
kirjoittelusta antaa vuodelta 1874 oleva

Karjalattaren ensimmäisen numeron nä-
köispainos. Sitä jaettiin Joensuussa var-
maankin lehden jonkin merkkipäivän
vuoksi

Karjalatar.

Jouluuusi,

N:o 1.

Perjantaina 2 p. Lokakuuta.

1874.

Tilauksen hinta on Jouluuusi 1 m. 50 p. neljännes vuod. Muualla maamme kalliista postikonttoreista tulee jamaan hintaan postimaksut lisäksi. Vastauksia 40 kpl. Otsikot numerot maksavat 15 p.ä. Ilmoituksista maksetaan 10 p.ä kienosta riimitä. Kuottolaiset ilmoitukset suomenmaasta eri maksutta. Jor-
taan S. Piipposen kirjakaupasta kello 10 e. p. p.

Wikkelinmunkit. saari. suomalais. ja ruotsi. puolip.
saari. kaupunkinsaari. S. Pöyhönen. — Ruotsi. rip-
pisaaria lauantai. klo 4 j. p. p.

Ilmoitus.

taa rientojamme julkisuuteen. Karjalattaren
päätarjoituksena on siis, tyhynsä mukaan, työ-
kennellä julkisesti erinomattain poikkeuksellisen
henkijän mauraustumisen alalla, kuin myös
tella aloitella hieffesti hieffellisiä teinoia.

Myöskin oman maan yhteiskunnallisia ja wai-
tollisia asioita, kuin myös ulkomaisten wai-
tollisia tapauksia otetaan tilaisuuden mukaan
jokurata.

Sattumalta tässä ensimmäisessä nume-
rossa on kirjoitus Enosta. Senaikaiset
kirjasimet ovat vaikeita äkkinäiselle, joten
tässä lehden Enon kirjeenvaihtajan teksti
sellaisenaan nykyisillä kirjasimilla.

Maaseudulta

-Enosta 25 p. Syyskuuta 1874. Iloksem-
me saamme nyt kirjoittaa täältäkin uuteen
sanomalehteen Karjalattareen, joka syntyi
nyt tänä syksynä. Saan ilmoittaa taloudel-
lisista oloistamme. Ihmisillä on eine
maasta. Vuoden tulo rukiin puolesta on
seuduillamme useimmin paikoin huonon
puoleinen. Kevätkylvö on kasvun puoles-
ta miellyttävämpi, vaan terän puolesta
eivät nekään päässeet täysinäisiksi. Hei-
nät saatiin hyviä, kun ilma korjuu-aikana
oli sopiva. tuon maamiehen parhaan ra-
hatawan, voin saanti on ollut tänä kesänä
hyvänpuoleinen ja sietää emännille antaa
kunnia siitä, että osaavat lehmät maani-
tella maitoa antamaan. Työmiesten päi-
vähäpalkat ovat jokseenkin kallita. Onpa
myös vuosinaisten palvelijain palkka nou-
semassa, sillä he eivät näytä pitävän mi-
tään mahtia vaillinaisesta vuoden tulosta.
Maamiehen pitää taas saada työmiehiä
vaikka millä palkalla, koska työmme on
sillä kannalla, että elantomme pää-
asiallisesti on metsä-viljelyksestä, joista
usein saadaan hyvin vähän, vaikka niihen
paljo pannaan työkustannusta. Peltomme
ovat vielä pienet, kiviset ja paikoin vähä-

väkiset. Niittymme, joka on pellon äiti,
ovat taas laihat, eivätkä voi elättää tar-
peeksi peltojamme. Ruukin työllä voi kyllä
täällä saada rahaa sekä kesällä että tal-
vella, mutta ompa siitä toisaalta päin va-
hinkoakin, sillä sentähden unhotetaan
usein pelto- ja niittyviljelys. — Halla ei tääl-
lä ole tehnyt suuria vahinkoja, minkä vä-
hän tattarista la potaatin varsista ja hyvin
vihannoista toukoviljoista. Pitkäiset syys-
sateet ovat paljo estäneet elon korjuuta.
Järjestys kunnallishallituksen puolesta on
meillä kohtuullisella kannalla. Toiste
enemmän P-, k-n

Karjalatteren ensimmäisen numeron il-
mestyessä Iljalan isäntä Mikko Tykkyläi-
nen oli parikymppinen ja asui Tykkylän
tilalla. Esaias Tykkyläisen kirjoittelu Suo-
mettareen oli parisen vuosikymmentä
aikaisemmin.

Jos nykyinen kehitys yhteiskunnassa on
nopeaa, niin oli se silloinkin. Suomi oli
ollut Suomen sodan jäljiltä kuralla, mutta
lähti nopeaan nousuun. Kun Ruotsin val-
lan aikana sodat pyyhkäisivät vähän väliä
enolaisten asuinsijojen yli, ja talonpojat
joutuivat omatoimisesti tarttumaan ase-
siin armeijan heikkouden takia, oli auto-
momian aika rauhallista ja voimakkaan
kehittymisen aikaa. 1800-luvun puolivälin
jälkeen tapahtui huimaa maassa huimaa
kehitystä, joka vaikutti Enon kylässäkin.

Tuli kunnallinen itsehallinto ja perustettiin Enon kunta. Kirkolta siirtyi tehtäviä kunnalla mm opetustoimi. Esim. koulumestarin valintaan oli aikaisemmin minimipätevyytenä lukutaito ja palkka kerättiin suoraan isänniltä, siirtyi opetustoimi kunnalle valtion tuella ja valvonnassa ja opettajakoulutus aloitettiin. Enon kappeliseurakunta tuli itsenäiseksi. Suomi siirtyi ruplajasta markka-aikaan. Kansallinen heittäminen varmaan heijastui Enoonkin.

Karjalattaren ensimmäisestä numeros- ta poimittua

"Pielisjoen kanava-työtä, joka pantiin alulle viime kesäkuun alussa, tehdään nyt kolmessa eri kohdassa: Häihän koskella Enossa on noin 160 miestä töissä, Kuurinassa Kontiolahden pitäjäässä noin 60 miestä ja Utrassa myös noin 60 miestä. Kanava kaupungin lähellä, jota ensin ei

luultu tarvittavankaan, ja jolle tarpeelliseksi katsottua on esitetty useampaa kohtaa, on nyt määrätty tehtäväksi kaupungin puoleisen sillan päitse kaupungin puolelle. Työmiehille maksetaan päiväpalkkaa 1:80 - 2 m. 50 p., mutta työhön päästessä tulee heillä olla todistus, ett'eivät ole kenenkään palvelijoita ja ovat vapaat työtä hakemaan.

Uutta sokeri-tehdasta tuntuivat muutamat Viipurin asioitsijat aikovan perustaa Savonlinnassa. Tämä olisi varmaan iso askel eteenpäin Itä-Suomen tehdasliikkeelle ja luultavasti kannattava, sillä arvaattoman paljon sulatetaan sokeria täälläkin Itä-Suomessa.

Uusi konepaja. Huhu tietää kertoa, hyvin-kin heti rakennettavan ja toimeen pantavan konepajan täällä Joensuussa"

Pielisjokiseutu 31.1.1975

Autoilija Janne Tykkyläinen muistelee

Pirtuauton takaa-ajo päättyi rangasrikkoon

Yllättäen päättyi lähes 50 vuotta sitten tapahtunut pirtuauton takaa-ajo Enossa. Takaa-ajajina olivat silloin nimismies E.A. Lehikoinen, konstaapeli Pelkonen ja enolainen autoilija Janne Tykkyläinen. Tykkyäisen autosta puhkesi rengas ja matkan teko päättyi siihen.

Pirtuauto meni menojaan.

Janne Tykkyläinen (75) oli ensimmäinen Enon taksiautoilija. Autoilijan ammatin harjoittamisen hän aloitti noin 50 vuotta sitten, jolloin hän hankki ensimmäisen auton. Se oli samalla ainut henkilöauto Enossa. Nykyisin Janne Tykkyläinen on eläkkeellä ja elelee vaimonsa kanssa Uimaharjussa

4

PIELISJOKISEUTU

Autoilija Janne Tykkyläinen muistelee

Pirtuauton takaa-ajo päättyi rengasrikkoon

Yllättäen päättyi lähes 50 vuotta sitten tapahtunut pirtuauton takaa-ajo Enossa. Takaa-ajajina olivat silloin nimismies E.A. Lehikoinen, konstaapeli Pelkonen ja enolainen autoilija Janne Tykkyläinen. Tykkyäisen autosta puhkesi rengas ja matkan teko päättyi siihen. Pirtuauto meni menojaan.

Janne Tykkyläinen (75) oli ensimmäinen Enon taksiautoilija. Autoilijan ammatin harjoittamisen hän aloitti noin 50 vuotta sitten, jolloin hän hankki ensimmäisen auton. Se oli samalla ainut henkilöauto Enossa. Nykyisin Janne Tykkyläinen on eläkkeellä ja elelee vaimonsa kanssa Uimaharjussa.

Kuva. Janne Tykkyläinen aloitti ensimmäisenä taksiliikenteen harjoittamisen Enossa. Tämä tapahtui vuonna 1925. Nykyisin Tykkyläinen on eläkkeellä ja asustaa Uimaharjussa.

Siihen aikaan tiestö oli erittäin heikkoa. Ne oli verrattavissa kärryolkuihin, muistelee Tykkyläinen. Talvella ajaminen ei tullut kysymykseenkään, sillä teitä ei aurattu. Teitä ei ollut myös joka paikkaan. Silloin pääsi ainoastaan Ilomantsiin, Koveroon, Lieksaan ja Uimaharjuun. Kaltimoon piti tulla lossilla. Lossi oli airoilla soudettava. Silta oli silloin vasta tekeillä.

Enon ensimmäinen taksikyyti suuntautui Koveroon. – Eräs henkilö oli menossa sinne lankomiehensä luokse kesteihin. Kävin hakemassa kyydittävän Paukkajan postilta. Meillä oli hivenen kiistaa hinnasta. Pyysin sata markkaa, mutta kyydittävä lupasi maksaa vain 40 markkaa. Sillä sai, jos tarkasti laski, juuri ja juuri bensarahat. Matka Koveroon oli 40 kilometriä.

Reissulla tuli erittäin ikävä. Perillä kyydittävä sanoi, että jos talon isäntä ei pyydä sisälle, niin odota autossa. Siitä tuli pitkä odottaminen. Odotin iltaan saakka. Nälkä siinä tuli, kun talosta ei tarjottu edes ruokaa. Yritin ostaa ruokaa, mutta talosta ei suostuttu myymään.

Tykkyläinen kertoi, että auton tultua enolaisten tietoon, kyytejä kertyi niin paljon, että kaikkia ei kerennyt ajaa. Monesti sitä sai olla kyyditsemässä isännöitsijä Pelkosta ja nimismiestä. Nimismiestä kun lähti kyytiin, piti peili kääntää pois, ettei nähnyt, kun Lehikoinen riiasi takapenkillä.

Kun silta Pieliejoen yli valmistui vuonna 1925, ryhtyi Tykkyläinen ajamaan kyytejä Kaltimon asemalta. Kerran lähtiessään jälleen asemalle, vastaan tuli ainakin vanhemmille enolaisille tuttu Kallis-Kaisa Leppänen, joka pyysi päästä kyytiin. Asemalla sitten olivat nimismies Lehikoinen ja konstaapeli Pelkonen. Pelkonen kysyi Kaisalta, että tunteeko Kaisa uutta nimismiestä. Kaisa katsoi pitkään nimismiestä ja sanoi: ”Ei oo muuta sanottavaa, kuin että on paljon turpaillut. kun on noin paksut huulet.

Nimismies ja konstaapeli lähtivät siitä sitten Tehtaan kaupalle. Sen eteen oli pysäköity kuorma-auto, jonka lavalla oli isoja laatikoita. Pelkonen sanoi Lehikoiselle, että noissa sitä on varmasti pirtua. Miehet pyysivät kuorma-auton kuljettajaa ajamaan Vallisärkälle, jossa oli nimismiehen kanslia. Kuljettaja yritti saada autoa käyntiin, mutta ei onnistunut siinä. Siinä sitä sitten vähän aikaa ihmeteltiin. Viimein kuljettaja pyysi nimismiestä ja konstaapelia työntämään autoa. No miehet rupesivat työntämään ja auto lähti käyntiin ja samalla kovaa vauhtia menemään. Lehikoinen

ja Pelkonen eivät heti älynneet irrottaa otettaan autosta ja raahautuivat sen perässä. Vaatteet vai viilsivät kuramaassa.

Yksissä tuumin sitä sitten tultiin siihen tulokseen, että pirtua siinä autossa oli, kun noin kovaa vauhtia karkuun lähti. Lehikoinen huusi Tykkyläisen apuun ja miehet lähtivät takaa-ajamaan autoa. Matka meni muuten hyvin Pottolan kulmaan saakka, mutta sen jälkeen oli tiellä paksultti hiekkaa, eikä Tykkyläisen auto jaksanut vetää kakkosella. Tykkyläinen vaihtoi ykköselle, mutta samassa takarengas puhkesi ja takaa-ajo keskeytyi siihen.

Janne Tykkyläinen omistaa Enon toiseksi vanhimman ajokortin. Ensimmäisen ajokortin sai Otto Taskinen, jolla oli kuorma-auto. Tosin kumpikin sai kortin samana päivänä. Varsinaisesti tämä kortti ei ollut Tykkyläisen ensimmäinen, sillä tätä ennen hänellä oli ollut ruotsalainen ajokortti. – Ajokortin suoritin Viipurissa. Autokoulu kesti silloin kolme kuukautta. Viipurista hain lehti-ilmoituksen perusteella Perniöön erääseen kartanoon autonkuljettajaksi. Tämä tapahtui vuonna 1924. Jouduin kuljettamaan kaikenlaisia viskaaleja. Kerran jouduin kuljettamaan itse Mannerheimia. Hain hänet isäntäni isoäidin hautajaisiin.

Itsenäisenä autoilijana Tykkyläinen toimi vuoteen 1927 saakka. Tällöin hän myi autonsa ja ryhtyi ajamaan muiden autoja. Oman autonsa Tykkyläinen myi siitä syystä, että ajoneuvot olivat lisääntyneet Enossa ja ajaminen ei enää kannattanut. Tykkyläisellä oli kaikkiaan kaksi autoa. Ensimmäisen hän myi Artturi Sorsalle, joka ryhtyi harjoittamaan taksiliikennettä. Ensimmäisen auton aikana Tykkyläinen piti asemapaikkanaan piiriesimies Sarolan taloa. Toisen auton aikana hän siirtyi Uimaharjuun.

Siltä ajalta Tykkyläinen muistaa tapauksen, jolloin hän oli toistamiseen pirtun kanssa tekemisissä, tosin itsekään sitä tietämättä.

– Uimaharjun asemalla tuli kyytiin eräs kauppa-matkustaja, jolla oli isoja matka-askeja kantomuksenaan. Vein kyydin Lapinniemen Ryynälän rantaan, jossa Lutin ”tasavallan” miehet olivat vastassa. Lutin tasavalaksi sanotaan järven toisella puolella ollutta taloa. Rannassa paljastui, että askeissa oli pirtua. Sitä oli kaikkiaan 140 litraa, muistelee Tykkyläinen.

Tykkyläinen asui ennen Uimaharjuun muuttoa Iljanvaarassa. Perheeseen kuului viisi poikaa ja neljä tyttöä. Heistä osa asuu Uimaharjussa ja muut muualla Suomessa.

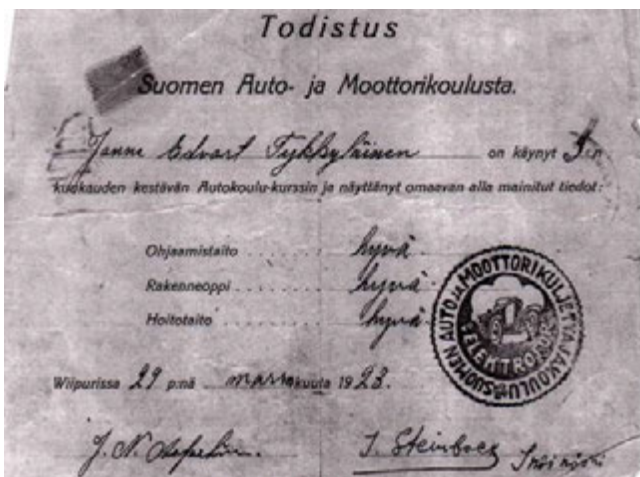
Kuva. Janne Tykkyläisen ensimmäinen auto A-mallin Ford. Pirssin kuljettaminen talvisaikaan ei tullut kysymykseenkään, sillä lunta olisi saattanut tulla tupaan ja pakkahanen nipistellä, eikä teitä ollut aurattu

Niilo Tykkyläinen Vanhoja asiakirjoja

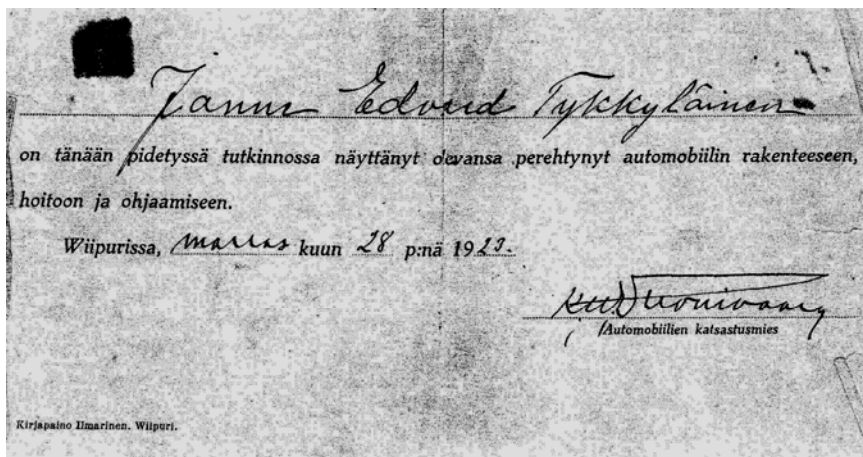
Pielisjokiseudun jutun innoittamana kaivelin esille isäni Janne Tykkyläisen jäämistöstä autoiluun liittyviä dokumentteja. Niistä on säilynyt autokoulun todistus, jossa kolmen kuukauden koulutuksen jälkeen on annettu arvosanat ohjaamistaidosta, rakenneopista ja hoitotaidosta marraskuussa 1923. Seuraava todistus on katsastusmiehen antama todistus, joka on varmaankin todistus hyväksytystä ajokokeesta eli insiajosta. Ensimmäistä ajokorttia ei ole säilynyt. Sen sijaan on Enon nimismiehen antama ajokortti, joka on ollut voimassa 1. kesäkuuta 1925 alkaen vuoden 1926 tammikuun 1. päivään eli 7 kuukautta. Viimeisin ajokortti oli kuorma-auton ammatiajokortti, jonka voimassaolo päättyi vuoden

1961 lopussa. Autoilu jäi kuitenkin sodan jälkeen kokonaan.

Ennen oman auton hankkimista isäni oli kahdessa työpaikassa autonkuljettajana. Perniön hän mainitsee Pielisjokiseudussa. Toinen työpaikka oli linja-auton kuljettajana Käkisalmen ja Metsäpirtin välillä. Linja-autoliikenne oli silloin kovin vähäistä. Linja-auton ajoreitti kulki Vuoksen poikki Taipaleen lossin kohdalla. Lossi on Vuoksen suulla, jossa virta oli vuolas ja Laatokka näkyi alajuoksulla. Lossi oli linja-auton liikennöimisen kannalta pelottava vuolaan virran ja lossin vähäisen kantavuuden vuoksi. Lossi oli kiinnitetty pitkään vajeriin, joka oli ankkuroitu ylävirran puolelle. Lossissa oli peräsin tai ohjain, jota käyttämällä lossi saatiin kulkemaan rannalta toiselle virran voimalla heilurin tavoin ilman kone- tai ihmisvoimaa.

Kuva. Vasemmalla autokoulun todistus arvosanoineen. Oikealla autokoulun oppilaat ryhmäkuvassa

Kuva. Katsastusmiehen antama todistus hyväksyttävästä kuljettajatutkinnosta

Enon nimismiehen myöntämä ajokortti N:o 2 vuodelta 1925.

Kuva. Janne Tykkyläinen kertoo Pielisjokiseudussa olleensa autokuljettajana Perniössä. Näsegårdin kartanossa. Kartanossa oli myös kuorma-auto. Kuva vuodelta 1924. Näköjään käytettiin myös henkilökuljetukseen. Kartanon henkilöautosta ei ole säilynyt kuvaa

Janne Tykkyläisen perhe evakossa

Niilo Tykkyläinen

Viime sotien alkamisesta Suomessa on kulu-
nut kohta 68 vuotta. Toivo Tykkyläinen on
omassa sukuvideossaan kertonut omista ko-
kemuksistaan sodassa sotapäiväkirjansa mu-
kaan. Sotaveteraanien määrä on vähenemässä.
Niin on myös niiden henkilöiden määrä, joilla
on kokemuksia sota-ajasta ja evakkoretkistä.

Enon Tykkyläiset oma perheeni mukaan
lukien joutuivat myös evakkoon. Vanhempani
eivät enää ole muistelemassa, mutta vanhim-
milla sisaruksilla on evakkoretki muistissa.
Lapset kokivat retken hyvin erilaisena kuin
heistä vastuussa olleet vanhempansa. Muisti-
kuvat ovat vuosikymmenien varrella hämär-
tyneet. Seuraavassa vanhimpien sisarusteni
muisteluista koottu kertomus Janne Tykkyläi-
sen perheen evakkoretkestä Enonsalolta Poh-
janmaalle talvisodan aikaan talvella 1939-40.

Sodan uhka

Kesällä 1939 oli perheellä rakenteilla uusi
talo, joka valmistui syksyllä 1939. Sodan uh-
kasta ei kotona lapsille puhuttu. Rakennus-
miehet kuitenkin puhuivat alinomaa siitä, että
sota oli tulossa. Isä oli suojeluskunnan tehtä-
vissä Uimaharjussa ja oli paljon poissa kotoa.
Radiota ei ollut, ja sanomalehdistä saatava
tieto oli niukkaa. Sodasta puhuttiin kun ihmi-
siä tavattiin. Vanhemmat olivat varmaankin
perillä tilanteesta niin hyvin kuin paikkakun-
nalla tietoa oli.

Lopullinen viesti sodan uhkasta tuli silloin,
kun Enonsalon koulun opettaja Jorma Konttu-
ri ilmoitti oppilaille, että koulu lopetetaan
toistaiseksi sen vuoksi, että hän joutuu sota-
väen liikekannallepanon vuoksi ilmoittautu-
maan sotilastehtäviin. Näytti selvältä, että sota
oli tulossa.

Perheessä oli silloin kuusi lasta, joista van-
hin Erkki oli 11 vuotta ja nuorin Matti kaksi
vuotta. Äiti odotti seitsemättä lasta. Isän tie-
dettiin joutuvan rintamalle ja muu perhe jou-
tui lähtemään sotaan pakoon evakkoon.

Lapset eivät varmaankaan kokeneet tilan-
netta yhtä raskaana kuin vanhemmat. Erkki ja
Mikko kokivat lähdön seikkailuna ja odottivat

sitä jännityksellä. Sodan uhkahan ei vielä juu-
rikaan näkynyt lasten arjessa.

Lähtöä valmisteltiin. Talvi oli tulossa ja
teurastettujen eläinten lihat vietiin Niilolan
suunnassa olevaan kallioluolaan. Siellä ne
säilyisivät ainakin talven yli. Vaatteita kätet-
tiin piiloihin ja yksi jauhosaakki pantiin nave-
tan eteisessä kumollaan olevan sontakärryn
alle. Ohjeena oli, että mukaan otettiin muuta-
ma vaatekerta ja jotain välttämätöntä. Mukaan
otettavat tavarat pantiin säkkiin ja päälle kir-
joitettiin nimet. Uuniin jätettiin karjalanpais-
tipata täynnä paistia. Ovia ei lukittu. Lapsille
laitettiin kaulaan lappu, jossa oli nimi.

Lähdön läheisyydestä saatiin kokemusta
kun äidin sukulaiset Ilomantsin Naarvasta
poikkесivat käymään matkallaan Uimaharjun
asemalle. Ilomantsilaisten evakuoinnillahan
oli kiire, koska he sodan sytyttyä olivat suu-
rimmassa vaarassa joutua sodan jalkoihin

Matka evakkoon

Niin sitten lähdettiin evakkoon. Matka Uima-
harjuun noin 8 km lienee tehty hevosella.
Muistikuvissa lasten mielestä tähän asti evak-
koreissussa ei ollut mitään pelottavaa. Uima-
harjun asemalla ollessa tuli kuitenkin ilmahä-
lytys ja evakkoväki komennettiin metsään
suojaan. Pommituksen kohteena oli Uimahar-
jun rautatiesilta, joka kuitenkin säilyi koko
sodan ajan ehjänä. Ensimmäisen kerran tuntui
lapsista siltä, että tämähän ei olekaan leikkiä.

Kotieläimet vietiin myös evakkoon, tosin
eri paikkaan, eikä tiedetty minne. Tiedetään,
että osa kotieläimistä, erityisesti lampaita teu-
rastettiin ja lihat menivät sotaväen tarpeisiin.
Erkki muistelee, että Uimaharjussa isä oli
teurastamassa lampaita.

Monen suomalaisen mielikuvaan evakkomat-
kalta on vaikuttanut Veikko Lavin ”Evakon
laulu.” .

Lavi kirjoittaa:

*Asemalla evakoita junaan lastattiin,
virkamiesten kysymyksiin tarkkaan vastat-
tiin.*

*Muuan äiti sanoi tässä on mun koko omai-
suus,*

viisi pientä lasta sekä vielä kahvipannu uus'

Meidän äidillä oli Uimaharjun asemalla mu-
kana kuusi lasta. Joukkoon liittyivät vielä
Ukki ja Mummo sekä Paavo-sedän perhe,
vaimo Irja ja pikkuinen Saara, eli joukkueen
koko oli 11 henkilöä.

*Kuva Janne Tykkyläisen perheen evakkoreis-
sulla olleet lapset Erkki, Liisa, Mikko Impi,
Aune ja Matti*

Matkaa tehtiin junalla. Isommat lapset oli-
vat härkävaunuissa sotilaiden kanssa, ja pie-
nimmat äidin mukana vähän mukavammissa
vaunuissa. Sotilaiden vaunuissa oli ka-
minalämmitys ja ämpärit tarpeiden tekemistä
varten. Matkaa tehtiin yöllä. Junassa olevat
sotilaat olivat matkalla Ouluun omiin yksik-
köihinsä. Muistikuvat vaihtelevat, mutta mat-
kalla oli ilmeisesti muutama ilmahälytys, jon-
ka vuoksi matkustajat joutuivat poistumaan
junasta metsään hälytyksen ajaksi

Oulun asema oli pysähdyspaikka, jossa
vaihdettiin etelään Pohjanmaan läpi menevään
junaan. Oulusta kerrotaan, että 2-vuotias Mat-
ti-poika hukkuu asemalla ihmisvilinään. Soti-
laat kuitenkin palauttivat pojan vanhemmil-
leen sen kaulassa olleen lapun perusteella.

Oulusta matka jatkui junalla Alahärmään
Voltin asemalle, josta sitten porukka vietiin
Ylihärmään Vesiluomalle ensin jollekin kan-

sakoululle ja sitten uuteen liikerakennukseen,
joka ei ollut vielä käytössä.

Mieliin ei ole jäänyt, keitä muita oli samal-
la matkalla. On kuitenkin luultavaa, että
enonsalolaisia oli samassa junassa enemmän-
kin. Tiedetään, että ainakin Antti Tykkyläisen
ja Onni Tannisen perheet jäivät myös Voltin
asemalla junasta. Antin perhe jatkoi Oravais-
ten kuntaan Vaasan pohjoispuolelle ja Onni
Tannisen perhe Näsin kylään Alahärmään

Elintavat Pohjanmaalla poikkesivat melko
paljon, niistä äiti muisti usein puhua. Vettä
piti hakea kaukaa ja polttopuiden saanti oli
hankalaa. Lapsille ei evakossa eläminen ollut
ainakaan erityisen ikävää. Sodan kauheus oli
enemmän aikuisten asia. Varmaankin pelolla
odotettiin tietoja rintamalta, tietoja kaatuneis-
ta ja kirjeitä isältä. Isän kirjeitä ei ole säilynyt.
Luultavasti perhe ei ollut kovinkaan hyvin
selvillä isän vaiheista siellä jossakin.

Kotiin palattiin

Sota loppui maaliskuun alussa. Talvi oli
ollut erityisen kylmä ja oli vielä sodan lopus-
sakin. Kotiin palattiin arvattavasti samaan
tapaan kuin evakkoon mentiin. Sota ei ollut
koetellut paikkakuntaa, vaikka joukkoja oli
liikkunut alueella. Perhe ei palannut suoraan
kotimökille. Se oli ollut kylmillään ja niinpä
palattiin ensin paikkakunnalle Matti Hämäläi-
sen taloon puolenteoista kilometrin päähän
kotoa. Vanhimmat pojat Mikko ja Erkki sai-
vat tehtäväkseen käydä katsomassa, mikä ti-
lanne kotimökillä oli. Tie oli ummessa. Koti-
mökki oli koskemattomana lumen ympä-
röimänä. Jauhosaäkki navetan eteisessä sonta-
lavan alla oli säilynyt. Paisti oli edelleen uu-
nissa jäätyneenä. Kylmää oli, mutta kotiin voi-
palata. Niinpä tultiin kotiin. Liisa muistaa,
että juuri kolme vuotta täyttänyt Matti kotiu-
tui varsin pian, otti nurkasta kulmakaapin alta
hohtimet ja vasaran ja alkoi leikkiä tuvan lat-
tialla. Evakkoreissu oli tullut tehtyä. Lehmät
palasivat evakosta myöhemmin.

Veikko Lavin laulussa sanotaan:

*"Aamuyöllä pikkuveli syntyi junassa
se oli ryppyinen ja vielä silmät ummessa,
jne"*

Pikkuveli Aarne ei syntynyt junassa, vaan reilu kuukausi evakosta palaamisen jälkeen kotona.

Lavi jatkaa

*”Kirje tuli isältä mä pääsen pian siviiliin.
tulikin ja kirkon viereen sankarhautaan siunattiin”*

Tieto isästä oli jonkin aikaa epävarmaa, mutta isä kuitenkin palasi. Liisa muistaa, että isä palasi likaisena ja ryvettyneenä. Hän jätti päällysvaatteensa ulos pakkaseen ja varmaan-kin sauna lämmitettiin tuota pikaa ja pestiin talvisodan liat ja tait vaatteista.

Lavi lopettaa laulunsa:

*”Omaa peltotilkkaa kun äiti äesti,
uuden elon syntymistä kiurut säesti
Mie istuin pikkuveljen kanssa siinä pelloin
laidalla
Kerroin hälle kuinka kaunis kerran oli Kar-
jala”*

Jos evakkoretki oli kova kokemus, niin meidän perhe kuitenkin selvisi. Kotiin voitiin palata ja isä tuli kotiin ryvettyneenä mutta kuitenkin kunnossa. Kaikilla ei ollut yhtä hyvä onni.

Antti Mikonpoika Tykkyläisen syntymästä 4.10.2007 100 vuotta

Vasemmalla Antti 20-vuotiaana vuonna 1927. Kuva Toivo Ikosen albumista.
Oikealla Antti 77-vuotiaana huhtikuussa 1984

Onnittelemme

Matti Tykkyläinen
70 vuotta

29.3.2007

Tykkyläisten sukuseura r.y:n sukuneuvoston jäsen

Kuvassa Matti kesällä 2006 juontamassa Enonsalon kansakoulun entisten oppilaiden tapaamista

kokoontu-

Lahjalammas

Marjaana Tykkyläinen

Anna oli jo pitkään toivonut lampaan vuonaa. Vihjailu vanhempien suuntaan ei näyttänyt tuovan tulosta, joten oli käytettävä järeämpiä keinoja. Oli käännättävä Taivaallisten ystävien puoleen.

Astuessaan sisään kylän tsasounaan hän vei tuohuksen pyhittäjä Spyridonin, karjan suojelijan eteen. Anna jäi palveluksen ajaksi ikonin lähelle. Kumartuessaan rukoukseen hänen sydämensä puhui luottavaisesti Jumalalle. Tyttönen pyysi ruskeaa lampaan vuonaa. Avattuaan silmänsä ne osuivat ikonin lammaskatraaseen. Eräs lampaista käänsi kasvonsa Annaa kohti ja hymyili. Se oli selvä merkki. Tulevana syntymäpäivänä hän saisi vuonansa.

- Mikä tuota tyttöä noin lekuttaa?, ihmetteli äiti kotimatalla.

- En kerro, en kerro, rallatti Anna.

Seuraavassa tienhaarassa hän pysähtyi kysymään:

- Saanko mennä mummolaan errääks tunniks?

- A mäne tok veikkonen, vie terveisiä, lupaa äiti.

Annan täytyy saada hyvää mieltänsä vajuuttaa ja kirkkomummo on juuri oikea henkilö. He olivat sukulaissieluja, unennäkijöitä.

Anna oli ukon ja mummon ensimmäinen lapsenlapsensa, hellittelyn kohde. Hän sai istua luomapuiden alaritsillä kankaan lointa luotaessa. Ukko nikkaroi talveksi kelkan ja kesäksi pienen heinähangon. Mummon kanssa pidettiin kohvin ryys-tämis kilpailuja, kumpi rutakammin imaisee tassin tyhjäksi. Toistaiseksi kokemus on ollut valttia, mummo on vienyt vuiskan.

Kahvimylly sylissä mummo kuunteli Annan kertomusta ja piti karitsan hymyä selvänä enteenä. Oikein tuli suu hyvän makuseksi kun sai haastaa. Kotimatalla Annan jalat ei paljon tannerta tavanneet, kun hyvämieli teki kevyeksi.

Syntymäpäivää edeltävänä iltana Anna keksi tulevalle karitsalleen nimen: Lahja. Oli vaikeaa saada unenpäästä kiinni. Kun se sitten viimein onnistui sankari maata utvotti sikeästi pitkälle seuraavaan päivään. Hyvä niin sillä paljon valmisteluja oli tekemättä. Lopulta Äidillä oli tarjotin valmiina ja isä talutti lampaanvuonan sisään. Se oli ihmetyksestä mykkänä, vaikka lampaalla on tavallisesti mää sanottavana joka asiaan.

Anna heräsi onnittelulauluun. Ensimmäiseksi hän näki ruskean vuonan.

- Lahja!, äänti Anna.

- Mää !, vastasi vuona.

- Oi Lahja, Lahja!, toisti Anna.

- Mää, vakuutti vuona.

- Ihana, huokasi tyttö.

- Ym mym mym my , yritti Lahja tuoretta pul-laa suussaan.

Se oli haistanut vereksen vehnäsen, eikä epäöi-nyt käydä siihen käsiksi.

- Käyväähä myö muutkii ottamaa, ennenko tuo yksi rohmuvaa kaik kaukut tyhjiks.

Navetan edessä seisoi Ahokkaan Tahvon tam-ma. Sillä oli sirkeä maitovarsa vierellään. Tahvon poika Ville näkyi istua juamottavan kärrissä ja piti silmällä varsaansa. Yläkoulun pojat eivät tyttöjen juhlista piittaa. Isä Tahvo sen sijaan kävi hanakas-ti kahvikupin syrjään kiinni. Hänen katraastaan oli Lahja lähtöisin.

- A tästhä teile pöyhtyy iso katras ko ehittä jos-tain pässin, hän hyväntuulisena vakuutti.

Kaikki hellivät suloista vuonaa, joka kulkea pilpatti emäntänsä kannoilla kaikkialle.

Lahja sai syödä mistä mieli eikä se kursaillut.

Tällainen rento meininki ei enää käynytäkään laa-tuun kodin ulkopuolella sen saivat Anna ja lam-mas tuta. Eräänä päivänä äiti lähetti tytön kaupalle ostamaan kymmenellä pennillä hiivaa. Kirkolle vievän tien varressa asui Sanelma Tutti vaalien kukkapenkkiään kuin silmäterää.

Penkki oli niin ryöpiä, että naapureita ihan inhotti. Juuri nyt olivat lupiinit parhaimmillaan, monen kirjavina ne rehottivat vain lampaan askelen pääs-sä tiestä. Anna kulki nokka pystyssä mökin ohi älyämättä vaaraa. Lahja ei seurannutkaan vaan työntäytyi keskelle penkkiä. Sen näppärät huulet poimivat nopeasti vaaleanpunaiset lupiinit parem-piin suihin ja kurkottuivat kohti sinisiä kun mökin ovi remahti auki.

Sanelma singahti ulos uhvatta kädessään.

- Herkiimätö kumma, jo on mualimanlopun eil-list ihmeet. Kennen elokas? Tieheis, tieheis !!!!!

Kahuissaan tyttö ja lammas pinkaisivat pa-koon. Sanelman meskeltäminen kuului kauas, tämä juttu ei olisi kohtakaan selvitetty. Anna oli vihainen lampaalleen vaikka syy oli hänen.

- No eihän se niitä juurineen syönyt, hän koetti lohduttautua.

Viikolla Anna yritteli käydä sovittelemassa asi-aan kolmen markan säätöjensä turvin mutta sai lähteä halko hännässä. Eräänä yönä hän näki en-neunen, jossa tarjosi Sanelmalle kukan juurakoita. Aamulla hän lähti käymään äidin pyörällä lähei-sellä puutarhalla. Puutarhuri työnsi kottikärrillä tunkiolle menevää kuormaa. Ylimpänä keikkui laatikko, josta pilkisti juuria. Vanha mies pysähtyi ja keskustelussa kävi ilmi, että juuret olivat mus-tan ruusun juuria. Mies antoi ne mieluusti Annal-

le, kaikkia hän ei jaksanut hoitaa ja nämä olivat siitä niipuliaammasta päästä.

Juurakot mukanaan Anna polki Sanelman mökille. Hän koputti oveen pelokkaana, miten käy. Oven auetessa hän ojensi laatikkoa saamatta sanaa suustaan. Mummelin synkkä ilme kirkastui ja tyytyväisenä hän otti juurakot huimeniinsa.

- Mustan ruusun juurakoita, vottepe noon votte. Mie vienkii nää vällee kuoppaa uottamaa istuttamist."

Sanelman palattua kuopalta mentiin sisään kohville. Anna sai pyydettyä anteeksi.

- No eihä tää nyt mitä haitant, eihä se niitä juurinee syönt.

Keventynein mielin tyttö lähti mökistä. Mummo sai tietysti kuulla koko tarinan. Hän nauraa kihersi vedet silmissä.

- A sie saitkii tästä tappauksesta hyvän opin."

Syksyllä alkoi koulu ja kävelyretket lampaan kanssa jäivät viikonloppuihin. Marraskuussa Lahja käytiin astuttamassa naapuripitäjässä. "Viis villan kantajalle", sanoi äiti kun Anna uteli milloin vuonat syntyvät.

Pääsiäisen lähestyminen tiesi monenlaisia valmisteluja. Annan hommana oli virpomavihtojen hakeminen. Aikaisin aamulla oli hyvä hankiainen ja pajunoksia kertyikin aikamoinen ruko. Niiden koristeluun meni monta iltaa ja paljon silkkipapereita.

Unohtuneet virpalorutkin täytyi muistutella: Virpoi varpoi vitsat selkään, tuoreeks terveeks tiineeks tulevaks vuueks.

Kui monta urpaa, nii monta uittii. Kuin monta oksaa, nii monta oritta.

Kui monta lehtee, nii monta lehmää.

Voiluska lehmästäis, kaakku taikinastais, muna kanastais, kopeekka kukkarostais.

Virpolauantain aamuna monen talon pihasta pyrähti liikkeelle parvi innokkaita lapsia värikkäät kimpot käsissään. Osa virpojista sujutteli suksilla toiset potkureilla. Taloissa aikuiset yritteliivät mennä karkuun mutta vikkelläkinttuiset piiskaajat tavoittivat heidät. Terveyttä ja tuoreutta rapsuteltiin monen mummeli ja ukkelin selkään. Isännille ikä pitkä ja emännille perä leveä. Nauru helisi, silmät säihkyivät ja posket punottivat. Talojen välillä laskettiin palkkoja ja loput saataisiin viikon päästä pääsiäispäivänä.

Anna sai äidiltään virpopalkaksi suuren suklaamunan. Sen sisällä oli jotakin, ehkä sormus. Tyttö ei raatsinut rikkoo sitä, olkoon säilössä tois- taiseksi. Yöllä hän näki unen, jossa käveli Ahokkaan hevoshaan ohi, Villen varsa väkytti hänelle aidan takaa.

Pääsiäisaamuna Anna kipitti talliin lammasta ruokkimaan. Lahja makasi karsinassa kolme vastasyntynyttä kupeellaan. "Monia vuosia, armorikaita vuosia"; Anna supatti katsellessaan ihastuneena uusia tulokkaita. Kaksi ruskeaa ja yksi valkoinen vuona, nyt onnesta ei puuttunut mitään.

Kevään lämpimässä syleilyssä luonto heräsi hehkuunsa. Toukokuisen iltapäivän aurinko raukaksi ihanasti. Anna istui taas koulun jälkeen lammassaituudessa ja katseli vuonien telkkumista. Kesken kirjaamisen pieni Valkoinen tulla pilpatti hoitajansa luo. Tyttö otti sen syliinsä ja kävi pitkäkseen rinteeseen. Karitsakin oikaisi itsensä Annan rintakehän päälle. Sen pehmeä turpa asettui tytön silmäkuoppaan. Pieni sydän takoi ahkerasti ja siitä hohti ihanaa lämpöä.

Kesä karkasi ohi, kuin pääskysen sujahdus syksyn alta. Lampaat ja vasikat laidunsivat viimeisiä rantaniityn äpäriköitä. Lehmät jätettiin jo yöksi navettaan. Annaa pelotti jättää suojattinsa ulkosalle. Järvessä kerrottiin asuvan ilkeän Argus näkin. Se oli vienyt rannalla laiduntavia eläimiä mukanaan syvyyskiin. Tyttö piipahti tsasounaan rukoi- lemaan pienelle katraalleen suojelusta. Ennen maata menoa hän vei vielä lampaille suo- laa. Lahja ja ruskeat vuonat jäivät nuolemaan laakealle kivelle ripotettua tarjoilua mutta pieni Valkoinen seurasi häntä veräjälle. Vielä kotipihat- takin Anna erotti sen yksinäisen hahmon veräjän suulla.

Tyttö ei saanut peloltaan unta ja alkoi paahattel- la vanhempiaan, että nämä lähtisivät hakemaan rantalaitumen eläimiä riihenkennälle. Kun sitten lähestyttiin rantaa laitumelta kantautuva sorkkien kiivas jyminä kertoi omaa kieltään, joku ahdisteli karjaa. Anna ehätti ensimmäisenä paikalle ja näki tumman hahmon luiskahtavan järveen. Rannalla kuumotti vaalea mytty. Tyttö kiirehti pienen Val- koisensa luo. Vielä kerran eläin nytkähti ja vaipui kuolleena hoitajansa syliin. Tummalla taivaalla loisti iltatähti, yhtä `äkkiä ohut valokuo- va pilkahti pimeydessä. Se oli vuonan jäähyväiset. Mekaanisesti Anna nuosi ja yritti kantaa kuollutta karitsaa. Isä tuli apuun ja nosti sen harteilleen. Matka ko- tiin tuntui loppumattoman pitkältä.

Anna suri vielä valkoista karitsaansa, kun tuli uutta murhetta. Vanhemmat lähtisivät pitkälle matkalle ja hän jäisi kotimieheksi. Hänen valitte- lunsu kaikuivat kuuroille korville.

- A mie lähenkii illoseks iäks mummolaa, jos Argusnäkki miutkii kuolettaa se on teijän vika ja työ juovutta linnaa !!!!

Lähtiessään hän pauskasi ovea niin , että ikku- nat helisivät.

Vaikka vene oli vedetty kauas maalle kiukkuinen tyttö sai sen vesille. Veneen pohjalla lojui suuri atrain. Kiukkuinen soutaja alkoi olla jo mummon rannassa kun jokin tarttui airoon.

- Mitä vielä!, karjaisi tyttö.

Hän tempaisi melan ja mäjäytti sillä napakan lyönnin airoa pitelevään räpylään. Se jokin ei pitänyt Annan asenteesta mukruutti pahanenteisesti vettä. Pelottelu ei tehonnut, tytön viha vain kasvoi. Räpyläniekka alkoi keikuttaa venettä. Toinen raju lyönti hajotti melan ja vastustajalla oli varmasti yksi raaja vähemmän. Anna tempasi nyt atraimen käteen. Hetkeen ei tapahtunut mitään sitten tumma hahmo sinkoutui vedestä. Tyttö keskitti kaiken vihansa voiman paiskatessaan pelottavan aseensa päin oliota. Kuolettavan osuman saanut näkki vaipui syvyyteen atrain mukanaan.

Loppumatkasta Anna ei muista mitään, aamulla hän heräsi mummon kainalosta.

Vanhemmat palasivat aikaa myöden matkaltaan. Iloisina ja levänneinä he tarttuivat töihinsä. Anna oli suoriutunut talonpidosta hyvin. Isovanhemmat ja varsinkin Ahokkaan Ville olivat autta-neet.

Kirkolla käydessään hän pyörähti parturiin. Pitkät letit olivat nyt piirongin laatikossa ja polk-katukka leksahteli hauskasti askareiden tahtiin.

Tuliaisiksi tyttö sai pienen Valkoisen turkista teetetytyn lakin ja pyhittäjä Spyridonen ikonin.

Eräänä kevättalven sunnuntaina Anna vei ikoninsa tsasounaan palveluksen jälkeen siunattavaksi. Kävellessään kotiin päin hän kuuli hevosen lähestyvän. Länkikulkusten helkkeestä hän tunsii tulijan olevan Ahokkaan Villen. Hevonen seisattui tytön kohdalle ja nuori, iloinen poika hyppäsi reestä.

- Käyt sie miun rekkeen?

- Saanha tuota käyväkkii.

Reki liukui kevyesti järven jäätä pitkin. Luokki ja aisat vemputtivat sälköhevosen ravatessa. Tierat napsuivat reen etulaitaan.

Anna muisti ädiltään saamansa suklaamunan, hän oli säilyttänyt sen ehjänä. Tämän pojan kanssa hän haluaisi katsoa minkä salaisuuden se kätkee.

Vällyn alla oli lämmin. Varsa askelsi korvat hö-rössä ja länkikulkuset helskyttivät. Anna hyräili tuttu laulua: Tällä kirkkotiellä aina olla vois.

Kotona lämpimässä tallissa märehti Lahja vuoni-neen, kolme kaunista lammasta. Ensi keväänä niitä olisi jo aikamoinen katras.

Sävelin sanottuja muisteloita

Niilo Tykkyläinen

Viime vuosina on tullut melkein tavaksi laules-kella päivän sankareille muisteloja sanoin ja sävelin muistoja 50 vuoden takaa. Seuraavassa muutamia tällaisia, jotka liittyvät vahvasti lapsuuskodin ympäristöön. Muutama selittävä sana tarvitaan oikean yhteyden ym-märtämiseen

Veljeni Aarnen ja Hennin häitä vietettiin kesällä 2003 Enonsalolla Iljanvaarassa vanhalla pi-hanurmikolla. Muistelut liittyivät muistojen kultaamaan aitan vinttiin.

AITAN VINTILLÄ

Sävel: Yö Kaivopuistossa

Varmaan Sinäkin muistat sen tuon ajan kultaisen lapsuuden kun aitan vintillä asuttiin ja elämää opittiin Sinne toukokuussa jo muutettiin maan kuurassa ollen takaisin Aamulla pitkää nukuttiin ja ääni kuunneltiin

Lehmän kellot ne kilkatti,
niistä Mansikin kellon erotti
Harakat katolla räkätti,
pääskyt pesää rakensi
Isä pihalla hevosta kengitti
ja kanojen kanssa jutteli
Raikka-Stiina ja Tiina-Kaisa
pihalla kaakatti.

"Nouskoohan pojat pyrräille
viemään vastuuta Ala-Kelevälle"
Näin isä meitä herätteli
ja töihin patisti.
Heinän tekoon ja savotaan
aijan panoon Kukkolaan
Kerpun taittoon ja kitkemään
tai sammalta nostamaan

Kävi siellä vintillä vieraitakin
se kohtauspaikka oli parahin
Ei illalla voinut aavistaa
kenet aamulla tavoittaa

Koronaa siellä hakattiin
ja pingistä aina pelattiin
tanssitkin siellä tanssittiin
ja tyttöjä riiaattiin.

Sävel: Eikä siellä vintillä vitkasteltu
Eikä siellä vintillä vitkasteltu
siellä oli repäsevä meininki
.:Mikko kun sinne grammarin osti
ja paksun pinkan levyjä.::

Erkki väänsi rammarin veivistä
Ja asetteli levyjä
.:Impi sano "Pannaanpa mattoja kassaan
kohta jo alkaa rytistä".::

Foksit ja tangot siellä taitettiin
valssit, polkat ja jenkatkin
.:Hiki siinä nousi jo tyttöjen pintaan
ja taisipa nousta poikainkin.::

Pikku pojat katseli nurkasta
sitä hirmuista tanssin peliä
.:Isot pojat tyttöjä tanssitteli
ja pilkettä oli niillä silmissä.::

EEMI RÄTYLÄN KYLÄKAUPPA
Legendaariseksi muodostuivat 40- ja 50-luvulla
toimineet pikku kyläkaupat. Emil Rätty piti
kauppaa talonsa peräkammarissa ja tunsii kylä-
kauppiaan tavoin asiakkaiden tarpeet. "Raila"
oli ensimmäinen kauppaan tullut astianpesuai-
ne.

Sävel: Limperin hilma
Kai sinä Eemilän kaupan viel' muistat
ja kyläkauppiaan arvostetun
Palvelu pelas' ja tavaraa riitti,
asiakas oli tyytyväinen
Kun tiskiaine Raila tul' muotiin
Sen kysyntä Eeminkin yllätti kai
Kun Raila-hylly tyhjyyttään loisti
Kauppias Aarnelle lausahti näin:
"Pankoo kusta"

Isä näin poikansa kauppahan laittoi, sano
"Äitille et tästä virkellä saa
Kahdeksan litran kaljaan tuo tarpeet,
kyllä kauppias tietää, älä välitä lain"
Poika kun Eemille tilauksen antoi,
kauppias heti kävi tiedustamaan:
"Sokerikaljan vai siirappikaljan,
kumpaako isäsi tarkoittaakaan?"

Hermostui poika ja hämilleen joutui,
Kysymys hänelle on kohtuuton
Kauppias pojan ongelmat huomasi'
Miten hän ongelman ratkaista voisi', kysyi
"Tiedätkö missä hän kaljansa laittaa?"
Sai vastauksen: "Kusiaispesässä, kai"
Sokerikaljan tarpeet hän laittaa
Isä näin kaljansa aikanaan sai.

Impi-siskolle 70-vuotispäivänä.

Muistathan Impi

Sävel: Limperin Hilma
Kai vielä muistat kun lapsena ennen
piennarta täällä sä juoksentelit
Isona siskona pienille meille
pikkuveljiä paimentelit
Sitten sä viimein Marttisi löysit
häitäsi täällä sä juhlistelit
Onnea sinulle toivottelimme
höyhenpussin häälahjaksi sait

Uimaharjuun sä pesäsi laadit
oman talonkin rakentelit
Muistamme vielä ne kerrat niin monet
tanssireissut ja kekkerit muut
aina tervetulleita teille
olimme kertoja satoja kai
Lämpimät muistot ain' mukaamme saimme
luonasi aina me viihdyimme niin.

Niin kuluivat vuodet ja paikat ne vaihtui
Kajaanikin pian muistoihin jäi
kalareissut ja käynnit niin monet
muistoksi ajasta veljilles' jäi
Nyt kun sä Ahmankadulla elät
yöpaikka kaikille valmiina on
Jos vielä pari hevosta oisi
sen kestikievariks' mainita vois

Aarne-veli ja Impi-sisko olivat joskus 50-
luvulla "tapelleet" raivoisasti ja Aarne kärsi
nöyryyttävän tappion. Kosto oli suloinen. Se
tapahtui moottoripyörällä kapealla ja mutkai-
sella soratiellä matkalla Uimaharjuun. Aarne
tiesi, että Impiä pelotti moottoripyörän kyydis-
sä

PAINANKO KAASUA

Sävel: Anssin Jukka ym
Impi ja Aarne ne Iljanvaarassa
tappeli kauheasti

Pirunmoisella sananmiekalla
toisiansa sivalteli

Tappelu viimein kun taukosi
ja sijootukset jaettiin,
Impi -sisko oli ensimmäinen
ja Aarne -veli oli toinen

Impi se Aarnelta pilikollansa
kyytiä tierusteli
kylille kun Impillä mieli
tappelun jälkeen teki

Aarne se sano, jotta "kyllä se soppii
kyllä minä pyynnön täytän"
Aatteli: "Nyt minä Impi-siskolle
taivahan merkit näytän"

Aarne se motskarin ohjaksissa
kaasutti kauhiasti
Impi istu pyörän pakkarilla
Ja pelekäs 'niin kamalasti

Impi se äänellä vakavalla
rukooli hartahasti
Aarne kysy: "Vieläkö keljuilet vai
painanko pohjaan asti"

Vanhat valokuvat kertovat

Heinäntekoa Sikovaarassa 1958
Heikki Ikosen perheen voimin. Vasemmalta Erkki, Irja, Heikki, Salme, Lyydi, Aimo ja Toivo.

Kuva Toivo Ikosen albumista.

Propsin ajoa hevosella. Oma suvun savottakuvia ei tiettävästi ole otettu. Sen vuoksi kuvassa on Janne Tykkyläisen hyvä naapuri Yrjö Laukkanen. Kuorma on tuotu ajotien varresta laanille ja kuorma puretaan. Hevoselle on pantu heinätuppo kuorman purkamisen ajaksi

Heinänteossa siirryttiin vähitellen koneaikaan. Kuvassa Antti Tykkyläinen työskentelemässä niittokoneella Kuva lienee 1950-luvulta.

Enonsalolla pellot olivat hyvin kiviset. Sen vuoksi hevonen ja niittokone tarvitsi tuekseen ainakin yhden viikatemiehen, joka niitti viikatteella kivien ympärökset. Monissa taloissa pellot kivetettiin eli kivet poistettiin pelloilta rökkiöihin pellon reunalle.

Hevonen oli ainoa kulkupeli ja miehen mitta. Hyvät hevoset muistettiin ja tarinat elivät kauan. Uimaharjun majatalon ajoilta 70-80 vuoden takaa on vielä muistissa hyvien hevosten nimiä. Hevosta ei myyty jos ostaja ei luvannut pitää hyvää huolta hevosesta

Vasemmalla yläkuvassa on Paavo Tykkyläisen hevosta Rahkeelta, Tamma Leena ja varsa Pyry. Kuva Toivo Tykkyläisen arkistosta.

Vasemmalla alakuvassa Janne Tykkyläisen Hilkkä odottelemassa lähtöä jonnekin.

Sihteerin palsta

Sukukokous Lappeenrannassa

Sääntömääräinen sukkokokous pidetään Lappeenrannassa sukkokokouspäivän alussa. Sukuseuran tilinpäätökset vuosilta 2005 ja 2006 ovat toisaalla tässä lehdes-
sä.

Sukuseuran toimintasuunnitelma ja talo-

usarvio seuraavalle toimintakaudelle 2007 – 2009 esitetään kokouksessa. Toimintasuunnitelma tulee olemaan edel-
listen kausien tapainen. Sukukokoukset järjestetään ja lehteä julkaistaan ja yrite-
tään yllyttää jäseniä aktiiviseen toimin-
taan.

Jäsenmaksut

Jäsenmaksut ovat välttämätön paha myös sukuseurassa. Nykyinen jäsenmak-
su on 10 euroa sukkokousten väliseltä toimintakaudelta. Jäsenmaksuilla rahoite-
taan jäsenlehden kustannukset, jonkin verran toimistokuluja ja muistamiset. Tällä jäsenmaksujen määrällä pystytään rahoit-
tamaan tämänsuuruinen toiminta. Näiden yli jäävällä osuudella tuetaan sukkokoko-
uksen järjestelyjä. Kesän sukkokokouk-
sessa osanottajien ruokailupakettia tue-
taan 2 eurolla. Toimintakaudella 2005-07 maksaneita jäseniä on 103.

Sukukokouksessa otetaan vastaan jä-
senmaksuja seuraavalle toimintakaudelle. Jo tavaksi on tullut, että näillä kokoukses-
sa kerätyillä jäsenmaksuilla kustannetaan seuraava jäsenlehti, jossa on sitten pank-
kisiirtolomakkeet sellaisille jäsenille, jotka eivät ole kokouksessa maksaneet. Toivot-
tavasti näin voidaan menetellä edelleen-
kin.

Sukuseuramme ei ole toistaiseksi jäse-
nenä sukuseurojen keskusliitossa, eikä liittymisestä ole sukuneuvostossa keskus-
teltu. Asia voidaan ottaa harkintaan sitten kun tarvetta ilmenee.

Osoitetiedot ovat tämántapaisissa yhdis-
tyksissä lähes aina ongelma. Sukuseuran lehti lähetetään nyt noin 100 osoitteeseen ,jolloin mahdollisia lukijoita on vähintään 200. Joka kerralla posti kuitenkin palaut-
taa muutaman kirjeen ja luultavaa, on että muuttuneita osoitteita on enemmän. Osoitteen muutoksia tulee jonkin verran sihteerille, mutta saisi tulla enemmän.

Toinen hankaluus on kotoa pois muutta-
neiden lasten osoitteiden saaminen jake-
lulistalle. Ottakaapa hyvät vanhemmat huoleksenne lähetellä pois muuttaneiden lastenne osoitteita sihteerille. Kun suku-
seura on toiminut kohta vuosikymmenen ajan, on näitä uusia itsenäistyneitä aikui-
sia varmasti melkoinen joukko.

Aktiivisille toimijoille on kysyntää

Sukuseuran toiminta tässäkin laajuudes-
sa on ajoittain työlästä. Erityisesti sihtee-
rin näkökulmasta on toivottavaa, että eri-
laista tarpeellista osaamista saataisiin toimintaan mukaan.

Kuten edellisessä lehdessä todettiin, on sukuseuralla sukkututkimusohjelma *Su-
kuohjelmisto 2004*. Ohjelman voi ladata netistä käyttöönsä ilmaiseksi kuitenkin niin, että ohjelma ottaa tietoja vastaan 250 henkilöstä. Sen jälkeen tarvitaan käyttäjätunnus, joka siis sukuseuralla on.
K

http://www.kolumbus.fi/tykkylaisten.sukuseura/ayttajatunnuksen_saa_sihteerilta. Ohjelman uusimmat versiot löytyvät osoitteesta <http://www.kk-software.fi>.

Suomen Sukututkimusseuran sivuilla osoitteessa <http://www.genealogia.fi/> on mielenkiintoista tietoa kaikista sukkututkimukseen liittyvistä asioista. Sieltä löytyvät myös mm. vanhat kirkonkirjat ja luet-
telot sukuseuroista. Myös meidän seu-
ramme mainitaan.

Meidän nettisivumme löytyvät osoitteesta <http://www.kolumbus.fi/tykkylaisten.sukuseura/>

Vuosikokouksen asialista yhdistyksen sääntöjen mukaan

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjan tarkastajaa ja tarvittaessa kaksi ääntenlaskijaa;
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys
5. Esitetään sukuseuran tilinpäätökset, vuosikertomukset ja tilintarkastajien lausunnot vuosikokousten väliseltä ajalta
6. Päätetään tilinpäätösten vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä
7. Vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä liittymis- ja jäsenmaksu seuraavalle toimikaudelle
8. Valitaan sukuneuvoston puheenjohtaja sekä muut sukuneuvoston jäsenet
9. Valitaan kaksi tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä seuraavaksi toimikaudeksi
10. Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat

Tuloslaskelma:2005

TUOTOT

Jäsenmaksut	450,00
<u>Sukukokous</u>	<u>648,00</u>
Yhteensä	1098,00

KULUT

Jäsentiedote.	279,68
Pankkikulut	60,83
<u>Sukukokous</u>	<u>1056,96</u>
Yhteensä	1387,47

Tilikauden alijäämä 289,47

TASE

VASTAAVAA

Pankkitili 750,09

VASTATTAVAA

Oma pääoma 1.1.2005	750,09
<u>Tilikauden alijäämä</u>	<u>289,47</u>
Yhteensä	460,62

Tuloslaskelma 2006

TUOTOT

Jäsenmaksut 320,00 €

KULUT

Jäsentiedote ja toimistokulut	101,50 €
Pankkikulut	46,00 €
<u>Muistamiset</u>	<u>30,35 €</u>
Yhteensä	177,85 €

Tilikauden ylijäämä 142,15 €

TASE

VASTAAVAA

Pankkitili 602,77 €

VASTATTAVAA

Oma pääoma 1.1.2006	460,62 €
<u>Tilikauden ylijäämä</u>	<u>142,15 €</u>
Yhteensä	602,77 €

Sukuneuvoston yhteystiedot

Puheenjohtaja Toivo Ikonen p. 0503587474

Varapuheenjohtaja Marjaana Tykkyläinen
p. 05 - 489230, 0405937725

Sihteeri Niilo Tykkyläinen p. 09 - 6981848
040 5658338,

etunimi.sukunimi@kolumbus.fi

Sakari Sarola p.017 - 761319

Terhi Tonttila p. 02 – 2341405, 451 349 738

Matti Tanninen p. 017 – 2625239

Antero Tykkyläinen

Eino Tykkyläinen p. 013 – 771653, 500 377
482

Lauri Tykkyläinen p. 09 - 635103

Matti Tykkyläinen p. 013 – 771228